

megen Vægt paa, at en saadan Intimation brugtes. Regeringen fandt den vel i høi Grad uheldig og meente, at den havde aldeles ingen Betydning, og at den derfor helst maatte være borte. Det var vistnok et stort Misgreb, at man kom frem med den — det maa den ærede Indenrigsminister tillade mig at sige, at det har altid været min Mening — men i hvert Fald troer jeg ikke, den blev modtagen af Regeringen paa anden Maade, end jeg har udtalt, og jeg indseer vel, at Indenrigsministeren nu kan være i en meget ubehagelig Stilling ved, efterat han i sin Tid som Ordfører i dette Thing har bidraget saa overordentlig væsentligt til, at denne i mine Dine meget mislige Indledning blev sat til den Beslutning, som Regeringen ene vilkede at modtage, nu at maatte gjøre opmærksom paa, hvor lidet eller rettere sagt aldeles ingen Betydning Indledningen havde. Men jeg kan dog ikke lade det gaae aldeles upaatakt hen, at den ærede Indenrigsminister under Indtrykket af disse Erindringer heller ikke er nogen god Repræsentant for den Regering, hvoraf han jo heller ikke selv var Medlem, og han er derfor vistnok heller ikke med fuldkommen Værdighed istand til at sætte sig ind i den Situation og gjengive den Opfattelse, der da var tilstede. Den ærede Indenrigsminister udhævede den daværende Kultusministers Udtalelse i Landstinget, og sagde, at det var naturligtvis ikke Meningen, naar man tog et Forbehold som det, her er Tale om, at saa skulde Grundloven strax leve op igjen, medmindre Fællesforsætningen vedblev at bestaae fuldkommen uændret og uforandret. Der var udtrykkelig hentydet til, at der kunde skee Forandringer i Fællesforsætningen, blandt Andet i Overensstemmelse med § 23; hvorvidt disse Forandringer kunne gaae efter § 23, er en Gjenstand, som jeg ikke skal drøfte her; det er et Forhold, som jeg paa ingen Maade finder det passende at fremdrage; men i hvert Fald tilspøiede den ærede Indenrigsminister, at det af den daværende Kultusminister var blevet berørt, at saadanne Forandringer var der naturligvis ikke ved Udkastets Formulering sigtet til, saadanne Forandringer, som gik for sig overensstemmende med Forsætningens egne Bestemmelser, men kun til saadanne Foran-

dringer, hvorved der skete en med Vold og Magt gennemført Kuldkastelse af Fællesforsætningen. Men naar nu den ærede Indenrigsminister standser paa dette Sted, saa synes mig, at man naturlig maatte komme til at tilspøiede den Slutning, at hvis da virkelig en ved Vold og Magt gennemført Kuldkastelse af Fællesforsætningen indtraadte, da var det erkendt af den daværende Regering, at da maatte selvfølgelig Grundloven igjen træde i Live. Nei, det er det ikke, thi hvad sagde Kultusministeren derom? Han sagde, at om en saadan Tilstand vilde han aldeles ikke udtale sig; han vilde naturligvis ikke indlade sig paa nogen Drøftelse derom, og der var ikke Tale om at tiltræde denne Forsudsætning paa den ene eller den anden Maade.

Det blev af Premierministeren dengang paa givne Foranledning udtrykkelig i det andet Thing udtalt, at denne Forsudsætning var ikke tiltraadt. Derimod var der en anden Forsudsætning, der, om jeg saa maa sige, findes tiltraadt, thi den er virkelig „selvfølgelig“, den nemlig, at der ikke i den Akt af Rigsdagen, hvorved den vedtog disse Indskrænkninger i Grundloven, eller rettere sagt, vedtog, at nu skulde disse Indskrænkninger træde i Kraft, kunde ligge en Opgivelse af Nogetsomhelst, som var tilfikkret i den saaledes indskrænkede Grundlov. Det er jo virkelig en Selvfølge, at denne Forsudsætning kunde man sikkert gaae ud fra; men hvorfor kunde Regeringen ikke dengang tiltræde den anden Forsudsætning? Hvis Forholdet stillede sig saaledes, at Vold og Magt kuldkastede Fællesforsætningen, skulde der da være nogen Betænkelighed i at sige, at Rigsdagen igjen indtraadte i sin fulde Myndighed? Jeg skal uden paa nogenformelt Maade at ville gaae ind paa at drøfte denne Materie, som dengang vistnok med fuldkommen Ret bortvistes, bemærke, at der forekommer mig blandt Andet at være en meget god Grund, som jeg for mit Vedkommende har haft, at dette nemlig var reent umuligt, at noget Saadant slet ikke kunde komme frem, og ud over Umuligheden kan man ikke tvinge Noget til at gaae. Sagen var nemlig ganske simpelt den, at hvad der skulde skee eller ikke skee, var grundlovmæssig fastsat igjennem de Forhandlinger, som Grundloven gjorde nød-